

James Crichton

Gehazi

De dienaar van Elisa

Bijbelboek

Er worden verschillende woorden gebruikt om de relatie tot zijn meester aan te duiden¹. Hij wordt in het algemeen Elisa's 'jongen' (na'ar), d.i. dienaar of persoonlijke bediende genoemd. Hij noemt zichzelf (2 Kon. 5:25) de dienaar of slaaf van zijn meester ('ebhedh), en als de verwijzing in 2 Koningen 4:43 op hem slaat, is zijn taakomschrijving 'minister' (meshareth), of hoofddienaar van Elisa.

1. Zijn paraatheid

Hij wordt bij drie verschillende gelegenheden genoemd. Hij komt voor het eerst voor in het verhaal van de rijke Sunamitische (2 Kon. 4:8-37), die in haar huis speciale accommodatie liet maken voor Elisa, die bij zijn eenvoudige smaak paste. Zo dikwijls hij daar langs reisde maakte hij hiervan gebruik. Op bevel van zijn meester riep Gehazi de Sunamitische, zodat ze door de profeet zou worden beloond voor haar grote gastvrijheid. Maar omdat de vrouw geen verlangen uitte naar een bepaalde gunst, en Elisa zelf niet wist hoe hij haar vriendelijkheid moest belonen, overlegde Elisa met zijn dienaar Gehazi. Zijn snelle waarneming stelde hem in staat zijn meester het perfecte geschenk te noemen, dat het hart van deze vrouw zou bevredigen.

¹ ge-ha'-zi, behalve in 2 Koningen 4:31; 5:25; 8: 4,5, waar het gehazi is, betekent misschien 'vallei van het gezichtsvermogen / visioenen'.

Toen ze na de dood van haar kind de man Gods opzocht en in haar intense verdriet de voeten van de profeet greep, kwam Gehazi dichterbij om haar weg te stoten – misschien niet zozeer uit gebrek aan sympathie met de vrouw, maar uit een verlangen om zijn meester te beschermen tegen wat hij als een grove onbeleefdheid beschouwde. Toen Elisa de oorzaak van haar verdriet ontdekte, naar aanleiding van wat de vrouw vertelde, gaf hij Gehazi de opdracht meteen naar Sunem te gaan en zijn staf op het gezicht van het dode kind te leggen. Gehazi deed dat, maar het kind werd 'niet wakker' (2 Kon. 4:31).

Dit verhaal stelt Gehazi in een gunstig licht als een gewillige, efficiënte dienaar, die gericht was op de eer van zijn meester; een man van snelle observatie, wiens advies de moeite waard was om te vragen in praktische zaken.

2. Zijn zware zonde

Gehazi openbaarde zich echter in een ander karakter in verband met de genezing van Naäman (2 Kon. 5:20-27). Zodra de Syrische generaal vertrokken was met zijn gevolg uit het huis van Elisa, ontwaakte de hebzucht in de geest van Gehazi, door de aanblik van de kostbare geschenken die de profeet had geweigerd. Hij kon zichzelf niet langer bedwingen, rende Naäman achterna en smeekte hem uit naam van de profeet om een talent zilver (400 pond) en twee stel gewaden. Als reden voerde hij aan – ter verklaring van Elisa's verandering van mening – dat er in het huis van zijn meester twee jongemannen waren gekomen van de leerling-profeten, die hulp en onderhoud nodig zouden hebben.

Naäman was blij dat hij de gelegenheid kreeg zijn dankbaarheid tegenover Elisa te tonen. Hij drong er bij Gehazi op aan twee talenten te nemen en stuurde twee bedienden met hem mee om het geld en de kleding te dragen. Toen ze bij de heuvel in de buurt van het huis van de profeet kwamen, nam hij alles over van de mannen en verborg de schat. Daarna kwam hij – met een brutaal gezicht, alsof hij zijn gewone plichten had vervuld – bij zijn meester. Als Elisa vraagt: 'Vanwaar, Gehazi?', antwoordt hij dat hij nergens was geweest. Elisa, die zeker was van het vermoeden dat hij koesterde met betrekking tot zijn dienaar, doordat zijn eigen 'hart' was meegegaan (vs. 26), berispte Gehazi terecht voor de schande die hij de zaak van God had aangedaan. Voor altijd ontving hij de walgelijke ziekte van de man wiens schatten hij door zijn schandelijke leugen had verkregen. Hij en zijn nageslacht zouden voor altijd ermee verbonden zijn. En hij ging weg uit zijn tegenwoordigheid, melaats, zo wit als sneeuw.

Door dit verhaal wordt het vertrouwen in Gehazi enigszins onverwachts en ruw te schande gemaakt. De ijverige dienaar staat nu bekend als een leugenaar en een dief. De zonde van Gehazi breidde zich uit in verschillende richtingen. Door zijn leugen misleidde hij Naäman en stelde hij Elisa verkeerd voor; hij vertelde niet alleen een leugen, maar vertelde een leugen over een ander, de man die zijn meester en vriend was. Verder bracht hij het ware geloof in diskrediet; want het was de tijd niet om het werk van een dienstknecht van God voor te stellen als een commercieel product (vs. 26). In de geest van de Syrische generaal werd dit nu geassocieerd met het werk van de profeet. Voor de generaal aan wie Gods kracht zo opvallend was gemanifesteerd leek het alsof wereldse winst van belang was voor Gods profeten. Maar hoewel de zonde van Gehazi verschillende gevolgen had, was de wortel de hebzucht, 'de liefde voor geld (die) een wortel van alle soorten kwaad is' (1 Tim. 6:10).

3. Zijn mogelijke bekering

Gehazi wordt later weer geroepen – hoe melaats hij ook was – door koning Joram om hem verslag te doen van alle grote dingen die Elisa had gedaan (2 Kon. 8:1-6). En toen hij bij het verhaal kwam van de opwekking van het kind van de Sunamitische, verscheen de vrouw zelf voor de koning samen met haar zoon. Ze wilde haar huis en land terugkrijgen, waarvan ze onteigend was geweest tijdens de zeven jaar afwezigheid uit haar geboorteland in een tijd van hongersnood. Gehazi bevestigde de identiteit van zowel moeder als zoon, en het gevolg was dat de koning onmiddellijk opdracht gaf tot teruggave van al haar vroegere bezittingen, en bovendien van alle winst die haar land had gemaakt tijdens haar verblijf bij de Filistijnen.

De verschijning en het gedrag van Gehazi bij deze gelegenheid geven enige reden voor de hoop dat hij zich had bekeerd van zijn zonde, en dat van hem kon worden vertrouwd dat hij de waarheid sprak. Hij lijkt het fijn te vinden om de wonderdaden te verhalen van zijn meester die, hoewel vriendelijk en toegeeflijk voor een vreemde, hard voor hem was geweest. Het kan zelfs de overtuiging rechtvaardigen dat er in zijn vroegere dagen iets goeds in hem was tegenover zijn meester en zijn God.

Wanneer ook, zoals hierboven aangegeven, het woord dat wordt gebruikt in 2 Koningen 4:43 (meshareth) op hem van toepassing is (zoals dat werd gebruikt voor Elisa zelf in 1 Kon. 19:21), kunnen we in deze geschiedenis van Gehazi zien hoe het

bij iemand die zonde bedrijft, kan verhinderen dat een mens zijn natuurlijke plaats inneemt in de opeenvolging van Gods profeten. Laten we echter hopen dat, hoewel Gehazi een verloren dienaar leek te zijn vanwege een handvol zilver, hij uiteindelijk toch door een oprecht berouw werd gered van de ondergang.

Copyright verklaring: Deze bestanden zijn openbaar domein.

Bibliografie-informatie: Orr, James, M.A., D.D. Algemeen redacteur. "Invoer voor 'GEHAZI'". "International Standard Bible Encyclopedia". 1915.

<https://www.biblestudytools.com/encyclopedias/isbe/gehazi.html>

Oude Sporen 2019

